

Lesbrief bij “De jeugd van tegenwoordig”

Samengesteld door Wim Mathijssen

1. Het verhaal

Desi
Sam
Norbert
Sarah
Tobias
Khadiza

De leerlingen zitten bij elkaar en missen Khadiza. De geschiedenisleraar (Albert) van Hoffen gaat zijn laatste geschiedenisles geven, en wel over het jaar 1969. Als de les net begonnen is, komt Khadiza binnen die meldt dat haar verblijfsvergunning ingetrokken is. Het zou nu veilig genoeg zijn in Irak. De leerlingen zijn er beduusd van en reageren nauwelijks op de opmerking van van Hoffen: “Het enige verzet is collectief verzet.”

Hij laat hen een super8filmpje zien dat geschoten is tijdens een demonstratie in 1956 en waar van Hoffen duidelijk aanwezig is en de groep toespreekt. Er ontstaat een fictief gesprek tussen de jongeren van 1969 en die van 2012 en aan het eind ervan staan de moderne jongeren op de tafels in hun lokaal. Ze zijn bereid te protesteren tegen het feit dat Khadiza naar Irak teruggestuurd wordt. Al pratend bedenken het plan van een sleep-in of een stay awake-verblijf op school. Na een gesprek met enkele leden van de schoolleiding krijgen ze ook officieel toestemming om de stay awake te houden.

Veel mensen doen mee met de stay awake en de volgende morgen blijft de klas achter om op te ruimen. Als ze daarmee bezig zijn, komt Khadiza binnen met de mededeling dat het protest geen resultaat heeft opgeleverd en haar familie toch terug moet naar Irak. De leerlingen zijn heel teleurgesteld dat hun protestnacht geen succes heeft opgeleverd, maar worden door Khadiza terechtgezet: “Jullie hebben de hele school in beweging gezet, voor mij en m’n vader. Ik weet niet hoe het met jullie zit, maar ik ga dit niet vergeten. Nooit. Hoe vaak doen mensen dit nou, voor iemand, laat staan voor mij? Dat is toch bizar. Te gek voor woorden ook. Dat Norbert en Tobias het überhaupt ooit met elkaar eens zouden worden, dat neem ik mee. Dat jullie allemaal voor mij op tafel zijn gaan staan. Ook dat neem ik mee.”

2. De vragen waar het om draait

De belangrijkste vragen waar we het naar aanleiding van deze musical kunnen hebben zijn:
Heeft het zin om voor iemand op te komen en te protesteren?
Waarom zou je dat eigenlijk doen, als je er jezelf mee in moeilijkheden kunt brengen?
Wat heb ik er voor over?
Moeten we solidair zijn met mensen om wie we geven?

3. Terug naar Irak

Khadiza en haar familie zitten in een situatie, waarin ze asiel gekregen hebben omdat er oorlog was in Irak en hun leven gevaar liep. Nu de situatie veranderd is, heeft men de verblijfsvergunning ingetrokken en vindt het ministerie dat Irak veilig genoeg is om naar terug te keren.

Opdracht 1

- Hoe kijk jij tegen deze maatregel aan? Is die terecht of niet? Waarom?
- Hoe kijk jij tegen Khadiza en haar situatie aan?
- Vind jij de situatie van Khadiza de moeite waard om te protesteren? Waarom?
- Wanneer zou je niet willen protesteren voor Khadiza?

4. Wat voor protest?

De leerlingen hebben besloten zich in te zetten voor Khadiza, zich om haar lot te bekommeren. Ze discussiëren over de manieren om te protesteren. Niet iedere manier krijgt hun goedkeuring.

Opdracht 2

- Heb jij zelf ook een idee wat wel of niet kan bij een situatie als die van Khadiza?
- Hieronder volgen enkele manieren van protesteren. Welke kunnen jouw goedkeuring krijgen? Met andere woorden, welke actievormen zou jij ook kunnen of willen gebruiken?
 - De stay awake nacht
 - Stinkbommen bij de overheid binnengooien
 - Demonstreren met spandoeken voor het gemeentehuis
 - Brief aan de minister schrijven
 - Straat blokkeren door een sit-in te houden
 - Khadiza een onderduikadres bij je thuis geven
- Heb jij zelf andere ideeën over hoe te protesteren?

5. Wat heb jij er voor over?

Protesteren is niet zonder risico. Als de leerlingen uit de musical geen toestemming van de schoolleiding hadden gekregen en toch door waren gegaan, was de kans groot geweest dat ze geschorst of misschien wel van school gestuurd zouden worden. In de musical verwijst de geschiedenisles naar 1969. Mensen protesteerden in die tijd tegen de oorlog in Vietnam, waar de Amerikaanse soldaten strijd leverden met de Vietcong en hun Noord-Vietnamese bondgenoten. De anti-oorlogsbeweging wilde een terugtrekken van de Amerikaanse troepen om een einde te maken aan het bloedvergieten aan beide kanten en

om Vietnam haar eigen koers te laten bepalen.

Overall ter wereld protesteerden mensen. Velen werden in elkaar geslagen door politie of soldaten. Jongeren die weigerden in dienst te gaan om te gaan vechten kregen gevangenisstraf of vluchtten naar het buitenland. Tijdens een studentenprotest op de universiteit van Kent State, Ohio schoot

de Nationale Garde 4 studenten dood en 9 anderen raakten gewond.

Velen kennen het verhaal van het studentenprotest op het Plein van de Hemelse Vrede in China in 1989, waar het ongewapende studentenverzet door militairen in bloed gesmoord werd. De beroemde foto van een eenzame student tegenover de tanks kent iedereen.

6. Dead Poets Society

De film 'Dead Poets Society' gaat over een groep leerlingen op een Amerikaanse kostschool, waar een

oud-leerling, Keating, als docent Engels wordt aangenomen. Hij geeft les op een aparte manier die niet iedereen goedkeurt. Een van de leerlingen, Neil, wil graag toneelspelen. Zijn vader komt erachter en verbiedt het hem. Hij doet toch met het toneelstuk mee, waarna zijn vader hem mee naar huis neemt en zegt dat hij Neil naar een andere school zal sturen. Als zijn ouders slapen, pakt Neil het pistool van zijn vader en doodt er zichzelf mee.

Op school vindt een onderzoek plaats en de schoolleiding beslist na het onder druk zetten van een aantal van Keatings leerlingen, dat Neils dood het gevolg is van de lessen van Keating, waarop hij ontslagen wordt. De rector neemt Keatings lessen tot het eind van het jaar over. Als Keating in zijn oude lokaal zijn spullen wil ophalen, kan de kamergenoot van Neil, Tod Anderson, zich niet inhouden en roept naar Keating: "Ze hebben ons gedwongen om te tekenen." De rector komt op hem af en waarschuwt hem: "Houd je mond, of je wordt van school gestuurd!"

Tod Anderson stapt dan op zijn schoolbank en roept: "Captain, my captain" en laat zich niet bang maken door de steeds bozer wordende rector. De andere vrienden van Tod vatten nu ook moed en klimmen op hun tafeltje met dezelfde opmerking, waardoor de rector het nakijken heeft.

Opdracht 3

- In het hierboven beschreven fragment wil Tod duidelijk maken aan de leraar dat hij onder druk gezet is en hij zelf van mening is dat Keating niets met de dood van Neil te maken heeft gehad. Hij neemt daarmee wel een risico, namelijk van school gestuurd te worden. Waarom zou hij zo'n risico nemen?
- Doordat de hele klas op tafel gaat staan, kan de rector weinig meer doen. Je kunt niet een hele klas van school sturen. Dat zou te veel negatieve publiciteit en felle reacties van ouders geven. Waarom denk je dat de anderen solidair zijn geworden?
- Zou jij in deze situatie het risico van Tod genomen hebben? Waarom wel of niet?
- Kun je je een andere situatie voorstellen, waarin jij dit risico de moeite waard vindt?

7. Wat heeft het opgeleverd?

We hebben gezien dat de klas van Khadiza het besluit nam om een stay awake nacht te organiseren om hun klasgenoot in het land te kunnen houden. De uitslag is bekend: het ministerie gaat door met de gedwongen terugkeer van Khadiza's familie naar Irak. Het protest is dus voor niets geweest!?

Opdracht 4

- a. Is ook volgens jou het protest voor niets geweest? Leg uit.
- b. Khadiza heeft een andere mening dan haar klasgenoten. Leg uit waarom zij die mening heeft.
- c. We zien hier het verschil tussen nut en zin. Een protest is nuttig, als het gevolg van dat protest is, dat Khadiza in Nederland mag blijven. Dat is een tastbaar resultaat. Ook al bereik je dat doel niet, dan nog kan protest zin hebben. We geven hieronder enkele zinvolle invullingen van protest:
 1. Ik wil Khadiza of iemand anders niet in de kou laten staan; zo ziet ze dat er mensen met haar meeleven en dat helpt haar waarschijnlijk.
 2. Ik moet mijn geweten volgen: de beslissing van het ministerie vind ik fout en dat wil ik laten merken.
 3. Het is altijd mogelijk dat een kleine daad grote, nog niet bekende gevolgen heeft.
 4. Als ik niets doe, zal ik me later schuldig voelen tegenover Khadiza.
 5. Door als groep voor een doel op te komen wordt de groep ook een betere eenheid, wat straks te merken zal zijn.
 6. Als ik in zo'n situatie zou belanden, zou ik ook blij zijn als iemand voor me op zou komen. Dus doe ik het nu ook.